

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне угіддя міжнародного значення (Рамсарська конвенція)

Озеро Синевир - одне із семи природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Серпень, 2022 р.

№ 8 (340)

Вітання з Днем Державного Прапора та Днем Незалежності України!

Шановні земляки! Від мого імені прийміть щирі вітання.

Державний Прапор України є уособленням нашої національної єдності, честі та гідності. Він є об'єднуючим символом, який гуртує нас в одне ціле – Український народ. Аби отримати право на повноправну і вільну державу українцям довелося пройти доволі довгий та тернистий історичний шлях, щоб відчути себе вільними та незалежними.

На жаль, нині це свято затьмарено тривожними воєнними подіями, що не вщухають на території України. Це ще одне випробування на міцність гордого українського духу, правди і сили, єдності і цілісності. Наш народ обов'язково все витримає і переможе у своєму волелюбному прагненні до миру.

Нехай омріяне предками, відстояне у минулій та нинішній боротьбі головне свято держави, принесе до кожної вашої оселі – любов і мир, щастя і добро, порозуміння і злагоду!

Нехай наш прапор завжди гордо майорить над Україною та буде надійним оберегом у всіх справах та помислах.

Слава Україні!

Директор НПП «Синевир», депутат Закарпатської обласної ради **Микола ДЕРБАК**

Проведено нараду з інженерно-технічними працівниками

У НПП «Синевир» проведено нараду з інженерно-технічними працівниками служби державної охорони всіх ПОНДВ та відділу ВПР.

Метою даного зібрання є посилення відповідальності за дотримання вимог законодавства та відомчих нормативних актів під час роботи у природоохоронних науково-дослідних відділеннях при проведенні санітарно-оздоровчих заходів і дотримання вимог охорони праці та техніки безпеки.

Відкрив нараду директор НПП «Синевир» Микола Дербак. Він зауважив, що важливим завданням, яке зараз постало перед нацпарком є забезпечення населення дровами паливними. За його словами, треба зробити все можливе, щоб до опалювального сезону люди їх отримали.

У межах НПП «Синевир» нараховується близько 7,5 тисяч дворогощосподарств, де проживає майже 22 тисячі осіб. Це п'ять населених пунктів, які не газифіковані. Єдиним видом палива для населення, організацій, підприємств та закладів соціальної сфери є дрова. Потреба в них на рік становить близько 55-60 тисяч кубометрів.

Головний природознавець парку Василь Шишига акцентував увагу на важливості проведення таких заходів, адже зараз в урочищах нацпарку проводять санітарні заходи, в розпалі сезон заготівлі дров паливних для населення і отримані знання та навички

стануть в нагоді та будуть слугувати при застосуванні їх на практиці.

Про оформлення ділянок, санітарних рубок у природі (діляночних стовпів, границь ділянок), правил електронного обліку лісоматеріалів круглих при заготівлі, трелюванні, відвантаженні та перевезенні розповів присутнім начальник відділу державної охорони ПЗФ Василь Субота.

Провідний інженер з природокористування Ігор Сідей розповів як дані про деревину в автоматичному режимі обробляються та вносяться до відповідних форм звітності за допомогою програмного забезпечення. Як за даними звітів електронного обліку формується онлайн-карта, за допомогою якої можна простежити рух деревини.

Про кримінальну відповідальність в разі лісопорушень, про можливі наслідки, якщо недотримуватись відповідних норм законодавства розповів присутнім начальник відділу юридичного та кадрового забезпечення Василь Росада.

Інженер з ОП та ТБ Василь Рошинець звернув увагу на важливі питання, що стосуються охорони праці, проведення інструктажів з техніки безпеки тощо.

Виконання поставлених завдань можливе за активної та злагодженої роботи всієї служби державної охорони ПЗФ. В установі сподіваються, що вчасно все виконають і в оселях мешканців регіону буде тепло.

Любов ГРЕЧИН

Стартує підготовка до опалювального сезону

Хоча у розпалі літо, саме зараз час подбати про підготовку до опалювального сезону, від якісної організації якого залежатимуть не лише комфортні умови для працівників, але і їх продуктивність праці, - вважає директор НПП «Синевир» Микола Дербак.

Готуватись до зими потрібно завчасно. Для забезпечення надійного та сталого функціонування системи теплопостачання та теплоспоживання до початку опалювального періоду фахові працівники установи проводять перевірку готовності системи до роботи.

Завдяки зусиллям працівників господарського відділу установи замінено димову трубу, яка слугувала понад 40р. експлуатації, стала непридатною для подальшого використання. Крім цього, перевірено та прочищено димові та вентиляційні канали в котельнях, системи горіння, насоси та інше обладнання, за допомогою якого генерується тепло.

В ході підготовки до опалювального сезону також здійснено ряд інших важливих заходів по інфраструктурних об'єктах НПП «Синевир», проведено обстеження технічного стану будівель установи, контор ПОНДВ тощо.

Підготовка до осінньо-зимового періоду НПП «Синевир» триває. За словами заступника директора Василя Росохи буде зроблено все, щоб якісно підготувати нашу установу до холодів.

Любов ГРЕЧИН

ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА «УР. КРАСНИЙ – СИНЕВИРСЬКЕ ОЗЕРО»

Місцезнаходження:

Екологічна стежка «ур. Красний – Синевирське озеро» розташована на північній стороні підніжжя гори Озірна на півночі національного природного парку «Синевир».

Проїзд:

Доїхати до екологічної стежки можна залізною дорогою до станції Воловець далі автомобільним транспортом. Дорога до Синевирського озера веде через с. Синевирська Поляна, яке розміщено вузькою стрічкою біля берега річки Теремля і аж до підніжжя гори Озірна. В урочищі Красний необхідно повернути ліворуч через дерев'яний міст.

Значення стежки:

Просвіта, навчання, виховання з питань навколишнього середовища. Екологічна стежка – одна із форм виховання у людей любові до природи, бережливого відношення до неї, а також об'єкт для проведення екологічних спостережень, досліджень, екскурсій для ознайомлення з видовою різноманітністю фауни і флори та їх збереження.

Відомості про похід:

Протяжність екологічної стежки складає 3,2 км. Маршрут проходить на висоті від 850 до 1000 метрів над рівнем моря кварталами 10/1,3,7 та 9/17,18,20,32 Синевирсько-Полянського природоохоронного науково-дослідного відділення.

Клімат в цьому районі помірно-континентальний. Середня температура січня коливається від 5° до 9°C, середня температура липня — від 14 - 18° до +23°C. Опадів випадає за рік до 1500 мм і більше.

Початок маршруту зразу при виїзді на контрольно-пропускний пункт. Тут починається дорога для автомобільного проїзду, а вище за капличкою з лівої сторони починається пішохідна стежка.

Пройшовши екологічною стежкою «ур. Красний — Синевирське озеро» можна побачити всю красу цього краю, унікальні куточки дикої природи, мальовничі гірські пейзажі, величні карпатські ліси, раритетних представників флори і фауни, величну красу Закарпатської перлини - Синевирське озеро та багато іншого. По маршруту стежки зустрічається ожина, малина, чорниця, вовче лико, а на світлих ділянках маршруту суниця, мати-й-мачуха та арніка гірська. Маршрут екологічної стежки пішохідний. Його можна рекомендувати всім туристам без

вікового обмеження, що мають досвід походів у гірській місцевості. Приблизний час проходження маршруту 1,5–2 години. Пройшовши один кілометр понад струмком, який витікає з озера, ви підходите до самого озера. Тут починається дорога, викладена з каменю, що веде до оглядової площадки з видом на озеро. З цього місця екскурсоводи починають розповідь.

Історичні відомості:

Утворилося озеро Синевир в післяльодовиковий період (близько 10 тисяч років тому). У результаті могутнього зрушення, викликаного можливо землетрусом, гірські породи вирости на шляху швидкого потоку, створивши греблю, що нагадує в перетині трапецію і цілком перегородила вузьку долину.

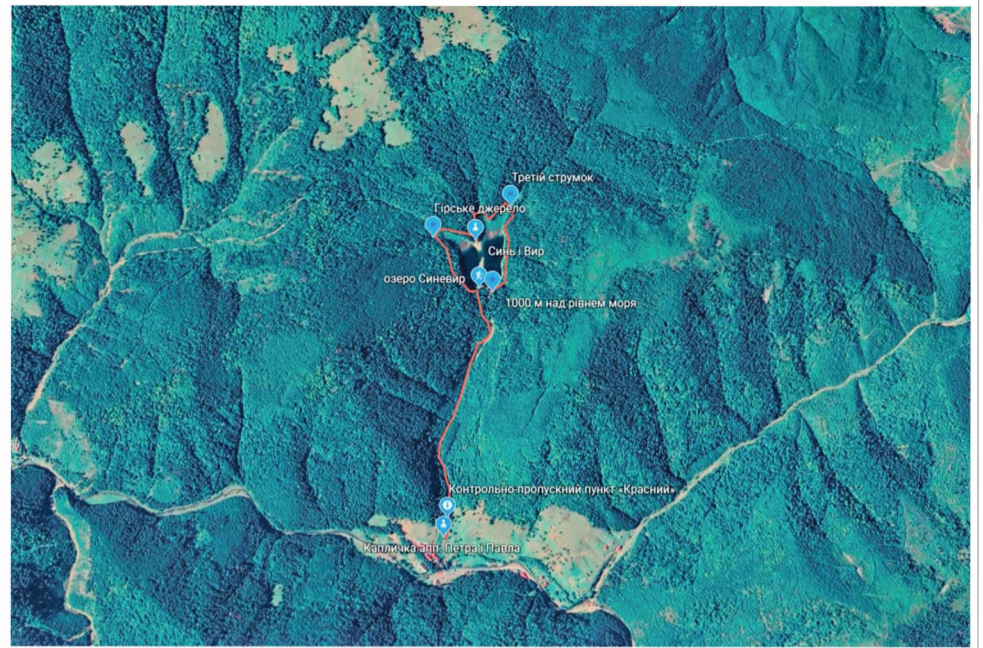
Озеро має форму неправильного чотирикутника. Невеликі миси утворюють такі ж невеликі затоки. У середині озера, як зіниця ока, піднімається маленький острівцець площею в кілька квадратних метрів. Береги озера круті, місцями стрімчасті і порослі віковими ялицями і ялинами, наче волохатими зеленими віями. Площа поверхні озера складає близько 7 гектарів, максимальна глибина - близько 20м. Озеро складається з двох ванн — північної, глибиною до 22м, і південної — 19,5, розділених підводним кряжем, що має найбільшу глибину близько 11м, найменшу — 1,5м.

Найвища частина цього кряжа в маловодні роки оголюється, утворюючи новий острівцець, до якого убрид можна перейти від зарослого травою мальовничого півострівця.

Обсяг води в озері складає близько 400 тисяч кубічних метрів. Якщо не брати до уваги заболочені устя потоків, то середня глибина озера складає 8,2м. Тільки 10 відсотків площі має глибину більш 15м. Площа дзеркала водойми і його глибина міняються в залежності від пори року і величини паводка. Наповнення озера водою проходить за рахунок трьох струмків, які впадають в озеро, а також за рахунок опадів. Обсяг витоку води з озера змінюється в залежності від рівня води в озері. Коливання рівня води в озері досягає 3м і більше в залежності від кліматичних умов.

Опис екскурсійних об'єктів:

1 зупинка - оглядова площадка. Місце з якого видно панорами озера

Синевир. Тут екскурсоводи зазвичай розповідають про походження озера та легенди, що з ним пов'язані. Можна при потребі купити сувеніри з логотипами озера на пам'ять про цей чудовий край. Проходячи з площадки в південно-західному напрямку до ріжкою, що вимощена каменем, ми вийдемо на дорогу яка покрита гравієм. Пройшовши шлях близько чотириста метрів, робимо зупинку.

2 зупинка - джерельна вода. Гарне місце де можна залишитися на деякий час. Чиста джерельна вода відновить сили відвідувачів, що потрачені на підйом до Синевирського озера та додасть бадьорості.

Для тих груп, що не обмежені часом, є цілий ансамбль бесідок, що виконані в карпатському стилі, де можна поїсти і милуватись панорамами морського ока. Подорож продовжується через місток вздовж берега озера та прямує до третьої зупинки.

3 зупинка - архітектурна пам'ятка «Синь і Вир». Створена в 1983–1984 роках закарпатськими скульпторами Іваном Бровді і Михайлом Санічем, які втілили народну легенду у архітектурну пам'ятку, вирізану з червоного дерева висотою тринадцять метрів та вагою його трьох складових частин – 30 тон. Висотні постаті вівчаря Вира та його коханої Синь обливають любов'ю з висоти все навкруги. З цього місця відстань до безіменного острівця найкоротша. Здається до нього вже подати рукою. Далі ґрунтова дорога веде до західного берега озера, місця, що знаходиться якраз навпроти оглядової площадки - початку маршруту. Тут важливо йти стежкою й слідувати вказаному маркуванню, дорога в цьому місці звертає з ґрунтової автомобільної на ґрунтову пішохідну.

4 зупинка - третій струмок. Зовсім другий вигляд на озеро відкривається з даної ділянки маршруту. Особлива краса передається очам при заході сонця. В ці часи озеро наповнюється таємничістю. Струмок, що

тече в озеро - є однією з трьох артерій, що живлять Морське Око. Далі дорога прямує лісом.

5 зупинка - позначка над рівнем моря. Дана зупинка кінцева. Місце, яке знаходиться рівно на висоті один кілометр над рівнем моря, є одним з улюблених місць для фото, як пам'ятки про подорож на озеро Синевир. Звідси можна спуститись до колиби «Трембіта», де можна після подорожі відновити сили смачними стравами. Біля будинку знаходиться стоянка для автомобілів та місця для відпочинку. Від 1000м.н.р.м. позначки відходять вгору ще два яруси стежки. Тому для бажаючих побачити красу Синевирської перлини з різних ракурсів є стимул пройти по цих стежках.

Стан стежки:

Екологічна стежка знаходиться в хорошому стані. Носіями інформації на стежці є спеціально встановлені декоративно оформлені щити на дерев'яних стовпах. Тексти, фотографії і символи допомагають організувати рух відвідувачів по заданому маршруту при самостійному проходженні стежки.

Режим використання:

Відпочинок з обмеженим розведенням вогнища. Дозволяється фотографування пейзажів, озера, рослин, тварин тощо. Рекоменується ходити пішки по стежці не відхиляючись від маршруту.

Забороняється: випасання худоби, забруднення озера, зривати рослини, порушувати тишу, купання в озері, розкладання наметів, вилов риби та раків, відхилення від маршруту.

Охорону маршруту здійснюють: охоронці Синевирсько-Полянського природоохоронного науково-дослідного відділення.

Федір МАТІЧИН,
начальник відділу рекреації

Проводяться дослідження водно-болотного угіддя міжнародного значення озера Синеvir

(*Huperzia selago* (L.) Bernh. Ex Mart), плаун колючий (*Lycopodium annotinum* L.), білоцвіт весняний (*Leucojum vernalis* L.), Траунштейнера куляста (*Traunsteinera globosa* (L.) Reichb), зозулинець травневий (*Dactylorhiza majalis* (Reichb.), 3. плямистий (*Dactylorhiza maculata* L.), зозулині сльози яйцелисті (*Listera ovata* (L.) R. Br), зозулині сльози серцелисті (*Listera cordata* (L.) R. Br), лишайникоутворюючий гриб – лобарія легенеподібна (*Lobaria pulmonaria* L.), ендемічний вид – тоція карпатська (*Tozzia carpathica* Wolloszcz), а також лілія лісова (*Lilium martagon* L.).

Серед фауни в озері водяться форель струмкова (*Salmo trutta fario* L.) та озерна (*Salmo trutta lacustris* L.), форель райдужна (*Salmo irideus* L.), бабці звичайний (*Cottus gobio* L.) та строкатошлещевий (*Cottus poecilopus* Heckle), голіян звичайний (*Phoxinus phoxinus* L.), рідкісні для фауни України хариус європейський (*Thymallus thymallus* L.) рак широкопалий (*Astacus astacus* L.). У межах озера знаходять місце оселища чапля сіра (*Ardea cinerea* L.) та занесені до Червоної книги України лелека чорний (*Ciconia nigra* L.), пугач (*Bubo bubo* L.) і підорлик малий (*Aquila pomarina* C.L.Brehm). Також рідкісними для фауни України є види, що зустрічаються в прибережній смугі: жаба прудка (*Rana dalmatina* Fitingier in Bonaparte) та саламандра вогняна (*Salamandra salamandra* L.) з земноводних, полоз лісовий (*Elaphe longissima* L.) і мідянка звичайна (*Coronella austriaca* L.) – з плазунів.

Серед одних з природоохоронних високогірних водойм Національного природного парку є озеро Синеvir, що має міжнародне визнання. Воно знаходиться на висоті 989 м.н.р.м. і розташоване на південних схилах Горган, прісноводне.

Рослинний світ водного плеса представлений плаваючо-водними рослинами, має прибережно-водні та прибережно-лісові угруповання. Плаваючо-водні рослинні угруповання озера представлені трьома видами рдесників альпійського (*Potamogeton alpinus* Balb), кучерявого (*P. crispus* L), та Берхтольда (*P. Berchtoldii* Fieb.) прибережно-водні – заростями лепешняку плаваючого (*Glyceria fluitans* (L.) R. Br.), хвоща болотного (*Equisetum palustre* L.), м'яти перцевої (*Mentha piperita* L.). В навколишніх комплексах домінують ялина європейська (*Picea abies* L.) та ялиця біла (*Abies alba* L.) з участю бука лісового (*Fagus sylvatica* L.), горобини звичайної (*Sorbus aucuparia* L.) та клена-явора (*Acer pseudo-platanus* L.).

Серед вологолюбивих видів берегової флори Угіддя реєструються види, що занесені до Червоної книги України: баранець звичайний

з молодим потомством качок крижнів в кількості 12 штук.

Також на території парку охороняється на околицях водно-болотного угіддя озера Синеvir – лілія лісова (*Lilium martagon*). Це багаторічна цибулинна рослина, один з видів роду лілія (*Lilium*) родини лілійних. Лілія лісова – єдиний вид лілій, який росте в Україні в дикорослому стані, занесена до Червоної книги України.

Вагома цінність та унікальність самого озера є його існування майже на висоті одного кілометра, рідкісного геоморфологічного утворення в даному гірському рельєфі полягає в тому, що воно слугує еталонним взірцем, навколо якого сформувалися смероково-ялицево-букові ліси віком понад 140 років.

Відповідно до цього, на водно-болотному угідді озера Синеvir, ведеться робота з налагодження комплексного моніторингу за станом збереження біологічного та ландшафтного різноманіття і систематичного ведення відповідних природоохоронних заходів.

Марина ДЕРБАК,
молодша наукова співробітниця

Метеорологічні показники червень – липень

Порівняльні підсумки метеорологічної характеристики за червень-липень 2022р. У червні місячна температура повітря становила +21 °С, максимальна температура +36°С. 30.06.22р. мінімальна +7 °С 18.06.22р. Більшість днів були досить теплими, кількість з опадями (дощем) становили 5 днів.

Липень один із теплих місяців року з частими дощами і грозами. Середня місячна температура повітря становила +25 °С, максимальна +40°С 23.07.22р., мінімальна +6°С. 12.07.22р. Кількість днів з дощами становили 10, з них 2 дні – зливи з грозами 2.07. та 30.07.22р.

Важливо відмітити те, що за весь період спостереження на території НПП «Синеvir» липень 2022 р. був найспекотнішим з початку року.

Результати аналізу даних досліджень не залишають сумніву тому, що клімат змінюється поскільки +40 °С за попередні роки не відмічалось. Якщо подібна тенденція збережеться, то виникає занепокоєння, що дане потепління може привести до негативних наслідків і змін абіотичного та біотичного середовища, що в свою чергу буде супроводжуватись не бажаними катаклізмами природних явищ.

Тетяна ПИРОДА

Добрі справи говорять самі за себе

Для Національного природного парку «Синеvir» проведення місячників з прибирання та облагородження території природно-заповідного фонду (ПЗФ) вже стало традицією. Сьогодні пройшла чергова акція з наведення чистоти та порядку на території туристичного маршруту під назвою «Лінія Арпада», що знаходиться у віданні Острівського природоохоронного науково-дослідного відділення. Даний маршрут цікавий своєю історією, що починається з років Другої світової війни, вздовж якого зведено військово-оборонні системи з потужними інженерними спорудами німецької армії та її тодішніх союзників – Угорщини. Саме ця територія є однією з багатьох візитівок нацпарку і центром туристичного паломництва. Сюди приїздить чимало мандрівників звідусіль, і кожен, відвідуючи мальовничі та привабливі місця нацпарку намагається не оминати частину історичного куточку оборонної «Лінії Арпада»,

яка є однією з цікавинок Карпат часів Великої Вітчизняної війни.

Аби територія туристичного маршруту й надалі була в привабливому вигляді, співробітники Острівського ПОНДВ вкотре навели лад біля залізобетонних споруд (бункерів), дотів і дзотів, бліндажів та окопів, додатково обладнали підходи до них, а також поновили маркування маршруту.

Не зайвим буде звернути увагу і на адміністративну будівлю ПОНДВ, яка постійно змінюється, як всередині так і зовні. Останнім часом стала більш просторою і зручною для роботи. На садибі

відділення побудовано нову бесідку, складські приміщення, встановлено нові аншлаги та ін. Враховуючи хід воєнних дій на території України, на випадок прибуття до нацпарку переселенців із окупованих територій, додатково переобладнано частину приміщень під тимчасовий прихисток. Все це дозволяє сказати, що завдяки старанню колективу та його керівництва, адмінбудинок і його територія облаштована і нині виглядає красиво й комфортно.

Також впродовж останнього часу, інспектори усіх 8-ми ПОНДВ, доглядаючи за лісом, на всій належній їм території облаштували місця відпочинку для мандрівників, встановили нові бесідки, звели нові конструкції річкових й потічкових перепадів, відновили маркування туристичних стежок, виконали план по заготівлі сіна та віників для диких тварин на зимній період, огородили мурашники тощо.

Займаючись поновленням та фарбуванням квартальних стовпів,

інспектори відділень проводять і велику агітаційно-роз'яснювальну роботу серед місцевого населення та відвідувачів на предмет дотримання санітарного стану лісу та поведіння в ньому під час мандрювання, насамперед – збереження його від пожеж.

Окрім виконання пріоритетних завдань, всі працівники парку не залишаються осторонь екологічних та рекреаційних проблем. Акції по прибиранню та приведенню території природно-заповідного фонду в належний стан, облаштування рекреаційних зон відпочинку пройшли в різних частинах парку, саме силами колективів практично кожного ПОНДВ.

Сподіваємося, що такі ініціативи не залишать байдужими мандрюючих і кожен з них буде шанувати й оберігати красу території ПЗФ та дотримуватися чистоти довкілля! Головне – вміти бачити цю красу і розуміти Природу.

Марина ПЕЧКАН,
екскурсоводка

«Синій Вир»

Еколого-освітній часопис
Засновник і видавець громадське
об'єднання «Товариство «Синій Вир».
Свідоцтво про державну реєстрацію
Серії ЗТ №214
РЕДАКТОР
МИКОЛА ДЕРБАК
Комп'ютерна верстка та дизайн
Тетяна Тільняк, Ігор Росоха
Газету набрано і зверстано у
видавничому центрі НПП «Синевир»

Адреса:
с. Синевир, 1626, Хустський р-н.,
Закарпатська обл., 90041
e-mail: npp-synevir@ukr.net
www.npp-synevir.net.ua
За точність наведених фактів відповідаль-
ність несуть автори матеріалів.
Листування з читачами – тільки на сторінках
газети.
Тираж 500 прим.
Зам.
Номер віддруковано у ТзОВ «Терно-Граф».
Адреса: вул. Текстильна, 18, м. Тернопіль,
46000

**Відтворення чистопородних карпатських бджіл
на території НПП «Синевир»**

Під такою назвою відбувся науково-практичний семінар по бджільництву, який проходив на місцевих пасіках в селах Синевира та Колочави. Він пройшов за участі науковців інституту бджільництва ім. П.І. Прокоповича, працівників наукового відділу НПП «Синевир» та місцевих пасічників.

В ході практичних занять науковцями було обстежено та виділено частину бджолосімей з нехарактерними для карпатських бджіл ознаками. Саме на прикладі цих нетипових сімей, пасічники і мали можливість порівняти та зробити певні висновки, які саме бджолині матки потрібно бракувати та замінювати на

чистопородний племінний матеріал. В результаті такі додаткові знання в майбутньому дають можливість пасічникам самостійно визначати, бракувати різні «генетичні мікси». Крім того, вони узгодили план дій по покращенню породності бджіл в цьому регіоні на наступний рік шляхом розподілу по місцевим пасікам маточників з місцевих матководивідних господарств.

Учасникам семінару було надано роз'яснення щодо концепції роботи контрольованого високогірного пункту парування бджіл «Кантіна», де по бажанню бджолярі також можуть взяти участь. Також обговорювалися

питання щодо проведення організованого комплексного лікування бджолосімей від варроатозу, збудником якого є кліщ Varroa.

Такі колективні заходи забезпечують запобігання поширенню цієї інвазійної хвороби між різними пасіками. В процесі огляду пасік бджолярі отримали відповіді на різні питання, які виникали.

Подібні заходи не тільки покращать генетичний статус бджільництва для збереження та відтворення карпатських бджіл, а й підвищать інтерес світової спільноти пасічників.

Василь БЕЦА

**Юні краєзнавці
відвідали НПП «Синевир»**

Протягом 16-17 серпня на території національного природного парку «Синевир» проходила історико-етнографічна експедиція вихованців Закарпатського центру туризму, краєзнавства, екскурсій і спорту учнівської молоді під керівництвом групи керівників гуртків.

Основним напрямком навчально-виховної роботи центру є пізнавальні дослідницькі програми, які включають в себе пошукові, краєзнавчі, науково-дослідницькі роботи, ознайомлення з історичними пам'ятками рідної України, знайомства з природоохоронними територіями рідного краю та національно-патріотичного виховання молоді.

Ці інтереси об'єднали юних краєзнавців з Ужгорода, Колочави та інших регіонів України і змусили їх подорожувати. Природа НПП «Синевир» припала всім до душі. Територія сприятлива для проведення практичних занять, що дає можливість закріпити знання, вміння та навички, отримані під час занять в гуртках а історико-культурна спадщина регіону має особливий колорит і щедра на події минулого – цікава для дослідження та вивчення.

Учасники історико-етнографічної експедиції зустрілися і поспілкувалися з працівниками установи. Відвідали візит-центр, де дізналися

відомості про визначні місця регіону, музеї, історико-культурну спадщину, туристичні і екологічні стежки, об'єкти рекреаційної інфраструктури тощо.

Відвідали юні краєзнавці і найбільше озеро природного походження в Українських Карпатах, одне із семи природних чудес України – Синевирське озеро. Пройшовши екологічною стежкою навколо Морського ока відкрили для себе дивовижний і неповторний світ карпатської природи.

Відтак ознайомились з роботою Реабілітаційного центру бурих ведмедів, де перебуває 32 клишоногі. До вподоби молоді було спостерігати за поведінкою ведмедів у вольєрі, на ігровому майданчику та в басейні, почути розповіді про них.

Екскурсії гармонійно доповнили світогляд учасників експедиції, збагатили їх новими знаннями і враженнями.

Любов ГРЕЧИН

Вітаємо!

Вітаємо з днем народження

Шпільку Петра Васильовича, начальника Чорноріцького ПОНДВ; Бажаємо вам здоров'я, радості, благополуччя, довголіття, оптимістичних сил, впевненого самопочуття й чудового настрою.

Хай ладиться скрізь: на роботі, в родині,

Щоб радісний настрій у серці не згас.

Все світле й хороше, що треба людині,

Нехай неодмінно приходить до вас.

У серпні святкують іменини працівники НПП «Синевир»:

Банга Михайло Васильович, заступник начальника Квасовецького ПОНДВ;

Бродюк Микола Миколайович, заступник начальника відділу використання природних ресурсів;

Беля Василь Васильович, підсобний робітник;

Гречин Василь Юрійович, сторож;

Мушка Іван Іванович, інспектор І к. Остріцького ПОНДВ;

Нірода Михайло Михайлович, інспектор ІІ к. Синевирсько-Полянського ПОНДВ;

Печкан Марина Іванівна, екскурсовод;

Палканин Василь Ілліч, зв'язник Реабілітаційного центру бурих ведмедів;

Руснак Михайло Степанович, працівник лісгосподарських робіт Син. Полянського ПОНДВ;

Рошинець Юрій Миколайович, інспектор ІІ к. Негровецького ПОНДВ;

Скира Василь Васильович, сторож;

Шоля Людмила Юріївна, господарський працівник;

Шпілька Ольга Михайлівна, інженер відділу використання природних ресурсів;

Штаєр Василь Юрійович, інспектор І к. Колочавського ПОНДВ.

З найкращими привітаннями і побажаннями з нагоди цієї приємної дати зичимо іменинникам міцного здоров'я, щастя без ліку, довгого

віку, радості, любові та добра. Нехай на вашому життєвому шляху будуть тільки приємні зустрічі, життєва стежка буде щасливою.

Хлібом достиглим хай доля рясніє,
Сиплеться миром, здоров'ям,
добрим.

Ні болю, ні втоми хай серце не знає,
А повниться щастям, як стиглим зерном.

3 ювілеєм!

Щиро вітаємо з 25-річним ювілеєм **Дербака Євгена Миколайовича**, начальника Остріцького ПОНДВ;

Зичимо вам щастя і добра, успіхів у роботі, тепла і злагоди, родинного затишку, любові рідних, близьких та друзів. Нехай здійсняться ваші задуми та плани, а усі ваші починання нехай супроводжує надія та успіх.

Вас з днем народження щиро вітаємо,

Щасливої долі й здоров'я бажаємо.
Кар'єрного росту і процвітання,
І щоб збувалися усі бажання.

Щиро вітаємо з 55-річчям **Руснака Степана Івановича**, завідувача рекреаційними пунктами;

З цієї нагоди бажаємо імениннику великого родинного щастя, миру, взаєморозуміння, злагоди та добробуту. Нехай попереду буде багато довгих і сонячних років життя.

В роботі - успіху й терпіння,
У справах - вічного горіння,
В сім'ї - любові і тепла,
Від друзів всіх - лише добра!

З повагою та щирими побажаннями колектив працівників НПП «Синевир».